Б-172.

Пролетарыі ўсіх краін, злучайцеся!

ЗА ЛЕНІНСКІЯ КАДРЫ

Орган парткома і прафкома Беларускага Дзяржаўнага Універсітэта

№ 1 (13)
24 студзеня
1936 г.

Са сцягам Леніна перамаглі мы ў баях за Кастрычніцкую рэволюцыю.

Са сцягам Леніна дабіліся мы рашаючых поспехаў у барацьбе за перамогу социялістычнага будаўніцтва.

З гэтым-жа сцягам парможам мы ў пролетарскай рэволюцыі ва ўсім свеце.

Няхай жыве ленінізм! І. СТАЛІН

Справа Леніна знаходзіцца у моцных руках. Сцяг ленінізма рэе высока над светам!

І. В. СТАЛІН

АБ ЛЕНІНЕ

Прамова на вечары крэмлёўскіх курсантаў 28 студзеня 1924 г.

Таварышы! Мне сказалі, што ў вас тут наладжан вечар успамінаў аб Леніне, а я запрошан на вечар у якасці аднаго з дакладчыкаў. Я лічу, што няма патрэбы рабіць звязны даклад аб дзейнасці Леніна. Я думаю, што было-б лепш абмежавацца паведамленнем раду фактаў, адзначаючых некаторыя асаблівасці Леніна як чалавека і як дзеяча. Паміж гэтымі фактамі, можа быць, і не будзе ўнутранай сувязі але гэта не можа мець рашаючага значэння для таго, каб атрымаць агульнае ўяўленне аб Леніне. Ва ўсякім выпадку, я не маю магчымасці ў даным выпадку даць вам больш таго, што абяцаў вышэй.

ГОРНЫ АРОЛ

Упершыню я пазнаёміўся з Леніным у 1903 г. Праўда, гэта знаёмства было не асабістае, а завочнае, у парадку перапіскі. Але яно пакінула ва мне незгладзімае ўражанне, якое не пакідала мяне за ўвесь час маёй работы ў партыі. Я быў тады ў Сібіры, у ссылцы. Знаёмства з рэволюцыйнай дзейнасцю Леніна з канца 90-х гадоў і асабліва пасля 1901 года, пасля выдання «Искры», прывяло мяне да перакanання, што мы маем у асобе Леніна чалавека незвычайнага. Ён не быў тады ў маіх вачах простым кіраўніком партыі, ён быў яе фактычным арганізатарам, бо ён адзін разумеў унутраную сутнасць і неадкладныя патрэбы нашай партыі. Калі я параўноўваў яго з астатнімі кіраўнікамі нашай партыі, мне ўвесь час здавалася, што саратнікі Леніна — Плеханаў, Мартаў, Аксельрод і іншыя — стаяць ніжэй Леніна цэлай галавой, што Ленін у параўнанні з імі не проста адзін з кіраўнікоў, а кіраўнік вышэйшага тыпу, горны арол, які не ведае страху ў барацьбе і смела вядзе наперад партыю па нявыведаных шляхах рускага рэволюцыйнага руху. Гэтае ўражанне так глыбока запала мне ў душу, што я адчуў неабходнасць напісаць аб ім аднаму свайму блізкаму сябру, які быў тады ў эміграцыі, патрабуючы ад яго водзыву. Праз некаторы час, будучы ўжо ў ссылцы у Сібіры, — гэта было ў канцы 1903 г., — я атрымаў захапляючы адказ ад майго сябра і простае, але глыбока змястоўнае пісьмо Леніна, якога, як аказалася, пазнаёміў мой сябр з маім пісьмом. Пісьмацо Леніна было параўнальна невялікае, але яно давала смелую, бясстрашную крытыку практыкі нашай партыі і надзвычай яснае і сціслае вылажэнне ўсяго плана работы партыі на бліжэйшы перыяд. Толькі Ленін умеў пісаць аб самых заблытаных рэчах так проста і ясна, сцісла і смела — калі кожная фраза не гаворыць, а страляе. Гэта простае і смелае пісьмацо яшчэ больш умацавала мяне ў тым, што мы маем у асобе Леніна горнага арла нашай партыі. Не магу сабе даравацць, што гэта пісьмо Леніна, як і многія іншыя пісьмы па прывычцы старога падпольшчыка, я спаліў.

З гэтага часу пачалося маё знаёмства з Леніным.

СКРОМНАСЦЬ

Упершыню я сустрэўся з Леніным у снежні 1905 г. на канферэнцыі бальшэвікоў у Тамерфорсе (у Фінляндыі). Я спадзяваўся ўбачыць горнага арла нашай партыі, вялікага чалавека, вялікага не толькі палітычна, але калі хочаце, і фізічна, бо Ленін рысаваўся ў маім выабражэнні ў выглядзе веліканa, статнага і прадставіцельнага. Якое-ж было маё расчараванне, калі я ўбачыў самага звычайнага чалавека, ніжэй сярэдняга росту, які нічым, літаральна нічым не адрозніваўся ад звычайных смертных...

Прынята, што «вялікі чалавек» звычайна павінен пазніцца на сходы, з тым, каб члены схода з заміраннем сэрца чакалі яго паяўлення, прычым перад паяўленнем вялікага чалавека члены схода папяраджваюць: «тсс... цішэй... ён ідзе». Гэта абраднасць здавалася мне не лішняй, бо яна імпануе, унушае павагу. Якое-ж было маё расчараванне, калі я даведаўся, што Ленін з'явіўся на сход раней чым дэлегаты і, забіўшыся недзе ў кутку, па-прасцецку вядзе гутарку самую звычайную гутарку з самымі звычайнымі дэлегатамі канферэнцыі. Не скрыю, што гэта паказалася мне тады некаторым парушэннем некаторых неабходных правіл.

Толькі ў паследку я зразумеў, што гэта прастата і скромнасць Леніна, гэта імкненне застацца непрыкметным, або, ва ўсякім разе, не кідацца ў вочы і не падкрэсліваць сваё высокае становішча, — гэта рыса прадстаўляе адзін з самых моцных бакоў Леніна, як новага правадыра новых мас, простых і звычайных мас найглыбейшых «нізоў» чалавецтва.

СІЛА ЛОГІКІ

Выдатнымі былі дзве прамовы Леніна, якія ён сказаў на гэтай канферэнцыі: аб бягучым моманце і аб аграрным пытанні. Яны, на жаль, не захаваліся. Гэта былі натхнёныя прамовы, прывёўшыя ў бурнае захапленне ўсю канферэнцыю. Незвычайная сіла перакананння, прастата і яснасць аргументацыі, кароткія і ўсім зразумелыя фразы, адсутнасць рысоўкі, адсутнасць галавакружальных жэстаў і эфектных фраз, якія б'юць на ўражанне, — усё гэта выгодна адрознівала прамовы Леніна ад прамоў звычайных «парламенцкіх» аратараў.

Але мяне захапіў тады не гэты бок прамоў Леніна. Мяне захапіла тая непераможная сіла логікі ў прамовах Леніна, якая некалькі суха, але затое грунтоўна авалодвае аўдыторыяй, паступова электрызуе яе і потым бярэ яе ў палон, як кажуць, без астачы. Я помню, як казалі тады многія з дэлегатаў: «Логіка ў прамовах Леніна — гэта нейкія ўсясільныя шчупальцы, якія ахапляюць цябе з усіх бакоў абцугамі і з абдымкаў якіх няма моцы вырвацца: або здавайся, або рашайся на поўны правал».

Я думаю, што гэта асаблівасць у прамовах Леніна з'яўляецца самым моцным бокам яго аратарскага майстэрства.

БЕЗ ХНЫКАННЯ

Другі раз сустрэў я Леніна ў 1906 г. на Стакгольмскім з'ездзе нашай партыі. Вядома, што на гэтым з'ездзе бальшэвікі засталіся ў меншасці, пацярпелі паражэнне. Я ўпершыню бачыў тады Леніна ў ролі пераможанага. Ён ні на ёту не быў падобен на тых правадыроў, якія хныкаюць і сумуюць пасля паражэння. Наадварот, паражэнне ператварыла Леніна ў згустак энергіі, які натхняе сваіх староннікаў да новых баёў, да будучай перамогі. Я кажу аб паражэнні Леніна. Але якое гэта было паражэнне? Трэба было паглядзець на працiўнікаў Леніна, пераможцаў на Стакгольмскім з'ездзе—Плеханава, Аксельрода, Мартава і іншых: яны вельмі мала былі падобны на сапраўдных пераможцаў, бо Ленін у сваёй бязлітаснай крытыцы меншавізма не пакінуў на іх, як кажуць, жывога месца. Я помню, як мы, дэлегаты-бальшэвікі, збіўшыся ў кучу, глядзелі на Леніна, пытаючыся ў яго парады. У прамовах некаторых дэлегатаў сквазілі стомленасць, сум. Помніцца, як Ленін у адказ на такія прамовы едка працадзіў праз зубы: «Не хныкайце, таварышы, мы напэўна пераможам, бо мы, правы». Ненавісць да хныкаючых інтэлігентаў, вера ў свае сілы, вера ў перамогу — вось аб чым гаварыў тады з намі Ленін. Адчувалася, што паражэнне бальшэвікоў з'яўляецца часовым, што бальшэвікі павінны перамагчы ў бліжайшым будучым.

«Не хныкаць з прычыны паражэння» — гэта тая самая асаблівасць у дзейнасці Леніна, якая памагала яму згуртоўваць вакол сябе адданую да канца і верачую ў свае сілы армію.

БЕЗ ГАНАРЛІВАСЦІ

На наступным з'ездзе ў 1907 г. у Лондане, бальшэвікі аказаліся пераможцамі. Я ўпершыню бачыў тады Леніна ў ролі пераможца. Звычайна перамога кружыць галаву некаторым правадырам, робіць іх заносліывымі і ганарлівымі. Часцей за ўсё ў такіх выпадках пачынаюць святкаваць перамогу, спачываць на лаўрах. Але Ленін ні на ёту не быў падобен на такіх правадыроў. Наадварот, іменна пасля перамогі станавіўся ён асабліва пільным і настарожаным. Помніцца, як Ленін настойліва ўнушаў тады дэлегатам: «Першая справа — не захапляцца перамогай і не кічыцца; другая справа — замацаваць за сабой перамогу; трэцяя — дабіць працiўніка, бо ён толькі пабіт, але далёка яшчэ не дабіт». Ён едка высмейваў тых дэлегатаў, якія лёгкамысленна запэўнялі, што «ад гэтага часу з меншавікамі пакончана». Яму нятрудна было даказаць, што меншавікі ўсё яшчэ маюць карэнні ў рабочым руху, што з імі трэба змагацца ўмеючы, ўсяляк унікаючы пераацэнкі сваіх сіл і, асабліва, недаацэнкі сіл працiўніка.

«Не кічыцца перамогай», — гэта тая самая асаблівасць у характары Леніна, якая памагла яму цвяроза ўзважваць сілы працiўніка і страхаваць партыю ад магчымых нечаканасцей.

ПРЫНЦЫПОВАСЦЬ

Правадыры партыі не могуць не даражыць думкай большасці сваёй партыі. Большасць — гэта сіла, з якою не можа не лічыцца правадыр. Ленін гэта разумеў не горш, чым усякі іншы кіраўнік партыі. Але Ленін ніколі не станавіўся палоннікам большасці, асабліва калі гэта большасць не мела пад сабой прынцыповай асновы. Бывалі моманты ў гісторыі нашай партыі, калі думка большасці або мінутныя інтарэсы партыі прыходзілі ў канфлікт з карэннымі інтарэсамі пролетарыята. У такіх выпадках Ленін, не задумваючыся, рашуча станавіўся на бок прынцыповасці супроць большасці партыі. Больш таго, ён не баяўся выступаць у такіх выпадках літаральна адзін супроць усіх, разлічваючы на тое, — як ён часта гаварыў аб гэтым,—што: «прынцыповая палітыка ёсць адзіна правільная палітыка».

Асабліва характэрны ў гэтых адносінах два наступныя факты.

Першы факт. Перыяд 1909—1911 гг., калі партыя, разбітая контррэволюцыяй, перажывала поўнае разлажэнне. Гэта быў перыяд бязвер'я ў партыю, перыяд павальнага бегства з партыі не толькі інтэлігентаў, але часткова і рабочых, перыяд адмаўлення падполля, перыяд ліквідатарства і развалу. Не толькі меншавікі, але і бальшэвікі прадстаўлялі тады цэлы рад фракцый і плыней, большай часткай адарваных ад рабочага руху. Вядома, што ў гэты іменна перыяд узнікла ідэя поўнай ліквідацыі падполля і арганізацыі рабочых у легальную, ліберальную сталыпінскую партыю. Ленін быў тады адзіным, які не паддаўся агульнаму паветрыю і высока трымаў сцяг партыйнасці, збіраючы разрозненыя і разбітыя сілы партыі са здзіўляючай цярплівасцю і з небывалым упорствам, ваюючы супроць усіх і ўсякіх антыпартыйных плыней унутры рабочага руху, адстойваючы партыйнасць з небывалай мужнасцю і з нябачанай настойлівасцю.

Вядома, што ў гэтай спрэчцы за партыйнасць Ленін аказаўся потым пераможцам.

Другі факт. Перыяд 1914 — 1917 гг., перыяд разгару імперыялісцкай вайны, калі ўсе або амаль усе соцыял-дэмакратычныя і соцыялістычныя партыі, паддаўшыся агульнаму патрыятычнаму чаду, аддалі сябе на ўслужэнне айчыннаму імперыялізму. Гэта быў перыяд, калі II Інтэрнацыянал схіліў свае сцягі перад капіталам, калі перад шавіністычнай хваляй

Працяг на 2 стр.

Працяг прамовы тав. СТАЛІНА

не ўстаялі нават такія людзі, як Плеханаў, Каўцкі, Гэд і іншыя. Ленін быў тады адзіным або амаль адзіным, які ўзняў рашучую барацьбу супроць социял-шавінізма і соцыял-пацыфізма, выкрываў здрадніцтва Гэдаў і Каўцкіх і кляйміў палавінчатасць межаумачных «рэволюцыянераў». Ленін разумеў, што ён мае за сабой нязначную меншасць, але гэта не мела для яго рашаючага значэння, бо ён ведаў, што адзінавернай палітыкай, якая мае за сабой будучыню, з'яўляецца палітыка паслядоўнага інтэрнацыяналізма; бо ён ведаў, што прынцыповая палітыка ёсць адзіна правільная палітыка.

Вядома што і ў гэтай спрэчцы за новы Інтэрнацыянал Ленін аказаўся пераможцам.

«Прынцыповая палітыка ёсць адзіна правільная палітыка» — гэта тая самая формула, пры дапамозе якой Ленін браў прыступам новыя «непрыступныя» пазіцыі, заваёўваючы на бок рэволюцыйнага марксізма лепшыя элементы пролетарыята.

ВЕРА Ў МАСЫ

Тэарэтыкі і правадыры партыі, якія ведаюць гісторыю народаў, якія прапітудзіравалі гісторыю рэволюцыі ад пачатку да канца, часам хварэюць адной непрыстойнай хваробай. Хвароба гэтая называецца боязню мас, нявер'ем у творчыя здольнасці мас. На гэтай глебе ўзнікае часам нейкі арыстакратызм правадыроў у адносінах да мас, не спакушаных у гісторыі рэволюцый, але закліканых ламаць старое і будаваць новае. Боязнь, што стыхія можа разбушавацца, што масы могуць «паламаць шмат лішняга», жаданне разыграць ролю мамкі, якая стараецца вучыць масы па кніжках, але не жадае вучыцца ў мас, — такава аснова гэтага роду арыстакратызма.

Ленін прадстаўляў поўную процілегласць такім правадырам. Я не ведаю другога рэволюцыянера, які так глыбока верыў-бы ў творчыя сілы пролетарыята і ў рэволюцыйную мэтазгоднасць яго класавага інстытута, як Ленін. Я не ведаю другога рэволюцыянера, які ўмеў бы так бязлітасна бічаваць самадавольных крытыкаў «хаоса рэволюцыі» і «вакханаліі самачынных дзеянняў мас», як Ленін. Помніцца, як у часе адной гутаркі, у адказ на заўвагу аднаго з таварышоў, што «пасля рэволюцыі павінен устанавіцца нармальны парадак», Ленін саркастычна заўважыў: «бяда, калі людзі, жадаючыя быць рэволюцыянерамі, забываюць, што найбольш нармальным парадкам у гісторыі з'яўляецца парадак рэволюцыі».

Адсюль пагардлівыя адносіны Леніна да ўсіх тых, якія стараліся звысоку глядзець на масы і вучыць іх па кніжках. Адсюль нястомная пропаведзь Леніна: вучыцца ў мас, асмысліць іх дзеянні, старанна вывучаць практычны вопыт барацьбы мас.

Вера ў творчыя сілы мас — гэта тая самая асаблівасць у дзейнасці Леніна, якая давала яму магчымасць асмысліць стыхію і накіроўваць яе рух у рэчышча пролетарскай рэволюцыі.

ГЕНІЙ РЭВОЛЮЦЫІ

Ленін быў народжан для рэволюцыі. Ён быў сапраўды геніем рэволюцыйных узрываў і велізарнейшым майстрам рэволюцыйнага кіраўніцтва. Ніколі ён не адчуваў сябе так свабодна і радасна, як у эпоху рэволюцыйных патрасенняў. Гэтым я зусім не хачу сказаць, што Ленін аднолькава адобрываў усякае рэволюцыйнае патрасенне, або, што ён заўсёды і пры ўсякіх умовах стаяў за рэволюцыйныя узрывы. Ніколькі. Гэтым я хачу толькі сказаць, што ніколі геніяльная празорлівасць Леніна не праяўлялася так поўна і выразна, як у часе рэволюцыйных узрываў. У дні рэволюцыйных паваротаў ён літаральна расцвітаў, станавіўся яснавідцам, прадугадваў рух класаў і магчымыя зігзагі рэволюцыі, бачачы іх, як на далоні. Недарма гаворыцца ў нашых партыйных колах, што «Ільіч умее плаваць у хвалях рэволюцыі, як рыба ў вадзе».

Адсюль «здзіўляючая» **яснасць** тактычных лозунгаў і галавакружыцельная» **смеласць** рэволюцыйных замыслаў Леніна.

Успамінаюцца два асабліва характэрныя факты, якія адзначаюць гэтую асаблівасць Леніна.

Першы факт. Перыяд перад Кастрычніцкім пераваротам, калі мільёны рабочых, сялян і салдат, падганяемыя крызісам у тылу і на фронце, патрабавалі міру і свабоды, калі генералітэт і буржуазія падрыхтоўвалі ваенную дыктатуру ў інтарэсах «вайны да канца»; калі ўся так званая «грамадская дума», усе так званыя «соцыялістычныя партыі» стаялі супроць большэвікоў, трэтыруючы іх «нямецкімі шпіёнамі»; калі Керэнскі прабаваў загнаць у падполле — і часткова ўжо паспеў загнаць партыю большэвікоў; калі ўсё яшчэ магутныя дысцыплінаваныя арміі аўстра-германскай кааліцыі стаялі супроць нашых стомленых і разлагаўшыхся армій, а заходнееўрапейскія «соцыялісты» благапалучна знаходзіліся ў блоку са сваімі ўрадамі ў інтарэсах «вайны да поўнай перамогі»...

Што значыла ўзняць паўстанне ў такі момант? Узняць паўстанне ў такой абстаноўцы — гэта значыць паставіць усё на карту. Але Ленін не баяўся рызыкнуць, бо ён ведаў, бачыў сваім яснавідзячым зрокам, што паўстанне немінуча, што паўстанне пераможа, што паўстанне ў Расіі падрыхтуе канец імперыялісцкай вайны, што паўстанне ў Расіі ўскалыхне змучаныя масы Захада, што паўстанне ў Расіі пературорыць вайну імперыялісцкую ў вайну грамадзянскую, што паўстанне дасць Рэспубліку Советаў, што Рэспубліка Советаў паслужыць аплотам рэволюцыйнага руху ва ўсім свеце.

Вядома, што гэта рэволюцыйнае прадбачанне Леніна збылося ў далейшым з небывалай дакладнасцю.

Другі факт. Першыя дні пасля Кастрычніцкай рэволюцыі, калі Совет Народных Камісараў прабаваў прымусіць мяцежнага генерала, галоўнакамандуючага Духоніна, спыніць ваенныя дзеянні і адкрыць перагаворы з немцамі аб перамір'і. Помніцца, як Ленін, Крыленка (будучы галоўнакамандуючы) і я адправіліся ў Галоўны штаб у Піцер к провацу для перагавораў з Духоніным. Мінута была жудасная. Духонін і Стаўка катэгарычна адмовіліся выканаць загад Соўнаркома. Камандны састаў арміі знаходзіўся цалкам у руках Стаўкі. Што датычыць салдат, то невядома было, што скажа 12-мільённая армія, падначаленая так званым армейскім арганізацыям, настроеным супроць Советскай улады. У самым Піцеры, як вядома, наспявала тады паўстанне юнкераў. Акрамя таго, Керэнскі ішоў на Піцер вайной.

Помніцца, як пасля некаторай паўзы каля провада твар Леніна засвяціўся нейкім незвычайным святлом. Відаць было, што ён ужо прыняў рашэнне. «Пойдзем на радыё-станцыю, — сказаў Ленін, — яна нам саслужыць карысць, мы знімем у спецыяльным загадзе генерала Духоніна, назначым на яго месца галоўнакамандуючым тав. Крыленка і звернемся да салдат праз галаву каманднага састава з заклікам — акружыць генералаў, спыніць ваенныя дзеянні, звязацца з аўстра-германскімі салдатамі і ўзяць справу міру ў свае ўласныя рукі».

Гэта быў «скачок у невядомае». Але Ленін не баяўся гэтага «скачка», наадварот, ён ішоў яму насустрач, бо ён ведаў, што армія хоча міру і яна заваюе мір, змятаючы на шляху к міру ўсе і ўсякія перашкоды, бо ён ведаў, што такі спосаб устанаўлення міру не пройдзе дарэмна для аўстра-германскіх салдат, што ён развяжа цягу к міру на ўсіх без выключэння франтах.

Вядома, што гэта рэволюцыйнае прадбачанне Леніна таксама збылося ў далейшым з усёй дакладнасцю.

Геніяльная празорлівасць, здольнасць быстра схватваць і разгадваць унутраны сэнс надыходзячых падзей — гэта тая самая ўласцівасць Леніна, якая дапамагала яму намячаць правільную стратэгію і ясную лінію паводзін на паваротах рэволюцыйнага руху.

Што нам трэба ўзяць з старой школы, з старой навукі?

В. І. ЛЕНІН

(Урыўкі з прамовы на III усерасійскім з'ездзе РКСМ)

Старая школа заяўляла, што яна хоча стварыць чалавека ўсебакова адукаванага, што яна вучыць навукам наогул. Мы ведаем, што гэта было наскрозь хлуслівa, бо усе грамадства было асновава і трымалася на падзеле людзей на класы, на эксплаататараў і прыгнечаных. Натуральна, што ўся старая школа, будучы цалкам прасякнута класавым духам, давала веды толькі дзецям буржуазіі. Кожнае слова яе было падроблена ў інтарэсах буржуазіі.

У гэтых школах маладое пакаленне рабочых і сялян не столькі выхоўвалі, колькі натасквалі ў інтарэсах той-жа буржуазіі. Выхоўвалі іх так, каб стварыць для яе прыгодных слуг, якія-б былі здольны даваць ёй прыбытак і разам з тым не трывожылі-б яе спакою і бяздзелля. Таму, адмаўляючы старую школу, мы паставілі сабе задачай узяць з яе толькі тое, што нам патрэбна для таго, каб дабіцца сапраўднай комуністычнай асветы.

Тут я падыходжу да тых нараканняў, да тых абвінавачванняў старой школы, якія пастаянна прыходзіцца чуць і якія вядуць нярэдка да зусім няправільнага тлумачэння.

Кажуць, што старая школа была

школай вучобы, школай муштры, школай зубрэжкі. Гэта верна, але ўсё-ж такі трэба ўмець адрозніваць, што было ў старой школе дрэннага і карыснага нам, трэба умець выбраць з яе тое, што неабходна для комунізма.

Старая школа была школай вучобы, яна прымушала людзей усвайваць масу непатрэбных, лішніх мертвых ведаў, якія забівалі галаву і ператваралі маладое пакаленне ў падагнаных пад агульны ранжыр чыноўнікаў. Але вы зрабілі-б агромную памылку, калі-б папрабавалі зрабіць той вывад, што можна стаць комуністам, не ўсвоіўшы таго, што накоплена чалавечымі ведамі. Было-б памылкова думаць так, што дастаткова ўсвоіць комуністычныя лозунгі, вывады комуністычнай навукі, не ўсвоіўшы сабе той сумы ведаў, вынікамі якіх з'яўляецца сам комунізм.

Узорам таго, як паявіўся комунізм з сумы чалавечых ведаў, з'яўляецца марксізм.

Пролетарская культура

Пролетарская культура не з'яўляецца выскачыўшай немаведама адкуль, не з'яўляецца выдумкам людзей, якія называюць сябе спецыялістамі па пролетарскай культуры. Гэта ўсё сплашная бязглуздзіца. Пролетарская культура павінна з'явіцца законамерным развіццём тых запасаў ведаў, якія чалавецтва выпрацавала пад гнётам капіталістычнага грамадства, памешчыцкага грамадства, чыноўніцкага грамадства.

Усе гэтыя шляхі і дарожкі падводзілі і падводзяць і прадаўжаюць падводзіць да пролетарскай культуры [1]) так-жа, як палітычная эканомія, перапрацавана Марксам, паказала нам тое, да чаго павінна прыйсці чалавечае грамадства, указала пераход да класавай барацьбы, да пачатку пролетарскай рэволюцыі.

[1]) У першапачатковым тэксце напісана, мабыць, памылкова: «Да пролетарскай дыктатуры». **РЭД.**

(ПРАЦЯГ НА 3 СТАР.).

12 ГОД ВЫКАНАННЯ ЗАВЕТАЎ ЛЕНІНА

Дванаццаць год таму назад працоўныя ўсяго свету панеслі найцяжэйшую ўтрату: памёр найвялікшы геній чалавецтва, арганізатар комуністычнай партыі — Владзімір Ільіч Ленін.

Усё сваё жыццё Владзімір Ільіч аддаў пролетарыяту і яго авангарду — комуністычнай партыі. Над кіраўніцтвам **Леніна** і яго партыі пролетарыят на адной шостай частцы земнага шара ўстанавіў сваю дыктатуру. На адной шостай частцы земнага шара працоўныя СССР будуюць соцыялізм — лепшы помнік В. І. **Леніну**.

Няўхільна выконваючы заветы **Леніна**, тав. **Сталін** — лепшы вучань і саратнік Ільіча — вядзе краіну Советаў да канчатковай перамогі соцыялізма.

Велізарнейшыя поспехі ў барацьбе за соцыялізм дасягнуты ў жорсткай непрымірымай барацьбе з контррэволюцыйным трацкізмам, з агіднымі зіноўеўска-каменеўскімі падонкамі і з правым і «левым» апартунізмам. Гэтай непрымірымасці вучыў **Ленін**.

Советскі Саюз з адсталай аграрнай краіны ператваран воляй ленінскай партыі і працоўных у індустрыяльную краіну, якая займае адно з першых месц у свеце. Ленінскі план ГОЭРЛО ператвораны ў жыццё.

Соцыялізм перамагае на ўсіх франтах нашага будаўніцтва. **Ленін вучыў, што толькі высокая** прадукцыйнасць працы забяспечыць набудову комунізма. Гэту прадукцыйнасць дае стаханаўскі рух, які вырас на аснове нашых поспехаў.

План народнагаспадарчага будаўніцтва на 1936 год з'яўляецца планам агромнага ўздыму матэрыяльнага і культурнага добрабыту працоўных нашай радзімы. Толькі соцыялізм зробіць «жыццё ўсіх працоўных найбольш лёгкім, дастаўляючым ім магчымасць добрабыту. Толькі соцыялізм можа ажыццявіць гэта. І мы ведаем, што ён павінен ажыццявіць гэта». (Ленін).

Над кіраўніцтвам нашага мудрага правадыра тав. **Сталіна** ленінская палітыка нашай партыі ажыццяўляецца ў кожнай галіне нашага палітычнага, гаспадарчага, культурнага і нацыянальнага жыцця.

Адсталая ў мінулым Беларусь, як і другія нацыянальныя рэспублікі СССР, ператворана ў квітнеючую роўнапраўную ордэнаносную рэспубліку, якая будуе соцыялізм у дружнай сям'і народаў СССР. У гэтым трыумф ленінскай-сталінскай нацыянальнай палітыкі.

Дванаццаць год, як тав. **Сталін** даў клятву над грабам **Леніна.** За гэтыя 12 год СССР стаў непераможнай краінай, аплотам сусветнай рэволюцыі. Наша партыя пад сцягам Леніна—Сталіна вядзе і **прывядзе СССР да комунізма.**

ВУЧОБА ПЕРШАГА ПАЎГОДДЗЯ ЗАКОНЧАНА

Пераходны сцяг БДУ атрымаў хімфак

Трыкутнік універсітэта пастанавіў перадаць пераходны сцяг БДУ хімічнаму факультэту. Хімфак закончыў вучобу першага паўгоддзя без адзінай адзнакі „дрэнна“ і „вельмі дрэнна“

УЛІЧЫЦЬ НЕДАХОПЫ

Заліковая сесія, якая толькі што закончылася, паказала, што вялікая работа праведзена на працягу пяці месяцаў, як студэнтамі, так і навуковымі работнікамі. Адначасова сесіяй з усёй яскравасцю выяўлены недахопы ў рабоце універсітэта ў цэлым і на кожным факультэце ў паасобку.

Паказчыкі заліковай сесіі ні ў якім разе не могуць нас задаволіць. Універсітэт мае ўсе магчымасці і па лініі забеспячэння навуковымі работнікамі, і па лініі абсталявання даваць значна вышэйшую прадукцыю. Аб тэтым сведчаць прыклады асобных груп (хімфак — IV курс пеарганікаў, фізмат — IV курс матэматыкаў і інш.), у якіх колькасць адзнак «выдатна» даходзіць да 25—30 проц., а разам з адзнакай «добра» перавышае 60—70 проц.

З другога боку, нельга лічыць нармальным, калі па некаторых дысцыплінах колькасць не здаўшых даходзіць да 50 проц..

Той факт, што некаторыя кафедры універсітэта не правялі ніводнага пасяджэння, гаворыць аб бяздзейнасці, не гаворачы ўжо аб тым, што па большасці кафедр метадычнае кіраўніцтва, кантроль за выкладаннем і кансультацыйная работа зусім адсутнічалі.

Праўда, адсюль нельга заключыць, што няма росту універсітэта. У параўнанні з мінулым тодам мы маем значна большую колькасць выдатнікаў-студэнтаў, больш глыбокую прапрацоўку цэлага раду курсаў, больш энергічнае разгортванне навукова-даследчай работы.

Але пры правільна арганізаваным кіраўніцтве навучальным працэсам мы, бясспрэчна, мелі-б значна лепшыя вынікі. Нельга мірыцца ў далейшым з такім беспарадкам, які часта панаваў у раскладах заняткаў (геафак); нельга мірыцца з тым, што толькі ў часе здачы залікаў студэнтам давалі праграмы (ленінізм). Трэба, нарэшце, рашуча змагацца і з кампанейскай здачай па 5—6 дысцыплін на працягу 2—3 пасцідзенак (геафак).

Час ужо ўводзіць тыя новыя змены ў арганізацыю заліковых сесій, якія даўно зроблены па многіх ВНУ.

Ужо ўсур'ез паўстае пытанне аб зменах у наведванні некаторых практычных заняткаў. Мэтазгодна абгаварыць на кафедрах, у дэканатах, у навучальнай частцы

ПРАФ. БАЧКАРОЎ

ВЫНІКІ ЗАЛІКАЎ ПА ГІСТОРЫІ НАРОДАЎ СССР

Залікі па курсу гісторыі народаў СССР эпохі феадалізма закончыліся. Цяпер можна агледзецца на пройдзены шлях і надвесці вынікі ўсёй работы, якую прарабілі студэнты першага курса гістфака. Гэта работа павінна быць прызнана, безумоўна, вельмі прадукцыйнай. За час праходжання курса і на лекцыях, і на прасемінарскіх занятках, і на кансультацыях студэнцтва праяўляла вялікую зацікаўленасць да прадмета. Студэнты імкнуліся выкарыстаць усе ўказанні выкладчыкаў, імкнуліся азнаёміцца з усім фактычным і метадалагічным матэрыялам.

Бядома, і з боку выкладчыкаў было зроблена па магчымасці ўсё, каб паставіць заняткі на належную вышыню. Але без ударнага падыходу да работы студэнцтва вынікі не маглі быць такімі, якімі іх выявіла заліковая сесія.

Добра падкаваўшы сябе фактычным матэрыялам, старанна прапрацаваўшы рэкамендаваную літаратуру, азнаёміўшыся ў дастатковай меры з гістарычнай картай і храналагічнымі табліцамі і іншымі наглядымі дапаможнікамі,— студэнты прышлі на залікі з глыбока прадуманымі ведамі. У рэзультаце — амаль 80 проц. выдатных і добрых адзнак. Гэта — яркі паказчык сур'ёзных і ўдумлівых адносін маладых гісторыкаў да аднаго з асноўных прадметаў у плане работ на факультэце.

Пры гэтым трэба прыняць пад увагу, што адзнака ставілася пасля сур'ёзнага і ўсебаковага абгаварэння ўсімі членамі камісіі студэнцкіх адказаў, з улікам усёй работы за прайшоўшы семестр таго ці другога студэнта.

Ад некаторых студэнтаў, атрымаўшых адзнаку «добра», можна было-б чакаць яшчэ лепшых паказчыкаў, якіх яны не далі з-за лішняга хвалявання ці вялікага пераўтамлення пры падрыхтоўцы да залікаў.

У далейшым трэба параіць студэнтам роўнамерна размяркоўваць сваю работу ў працэсе ўсяго часу, каб не перагружаць сябе перад самымі залікамі.

Жадаю, каб на гістфаку БДУ як мага мацней праяўляла сябе дружная работа ўсіх удзельнікаў вытворча-вузаўскага працэса і каб рэзультаты гэтай работы былі яшчэ лепшыя.

ДЭКАН ФАКУЛЬТЭТА ПРАФ. ЧУРЫН

ЗМАГАЦЦА ЗА ПЯРШЫНСТВА

Не гледзячы на тое, што геолага-геаграфічны факультэт знаходзіўся ў першым паўгоддзі ў самых цяжкіх умовах (адсутнічалі наглядныя дапаможнікі—калекцыі, карты і інш. абсталяванне, вучэбная плошча і прафесарска-выкладчыцкі склад), усё-ж геолага-геаграфічны факультэт за прайшоўшае паўгоддзе вучобы мае рад поспехаў. Павысілася дысцыпліна як сярод выкладчыкаў, так і сярод студэнтаў. Праўда, сапраўднай дысцыпліны, якая павінна быць на факультэце, на вялікі жаль, яшчэ пакуль што няма.

Вынікі вучобы першага паўгоддзя па бягучаму ўчоту на геафаке наступныя: «выдатна»—12,1 проц., «добра» — 48,2 проц., «пасрэдна» —35,7 проц., «дрэнна» — 3 проц., зусім нездаваўшых 1 проц.

Па заліковай сесіі вынікі такія: «выдатна» — 16,5 проц., «добра»— 41,7 проц., «пасрэдна»—34,8 проц., «дрэнна» — 4,3 проц., «зусім нездаваўшых» — 2,7 проц.

Студэнты-выдатнікі, як **Мармалёўскі, Новікаў, Рыбская** і іншыя, не толькі займаюцца самі на «выдатна», але і надзвычай многа дапамагаюць адстаючым студэнтам і актыўна ўдзельнічаюць у грамадскай рабоце факультэта.

Вынікі вучобы за прайшоўшае паўгоддзе можна лічыць здавальняючымі, але на гэтым супакоіцца нельга. Геафак павінен прыняць усе меры к таму, каб вынік вучобы за другое паўгоддзе был значна лепшымі.

Дэканат геафака зробіць усё неабходнае, каб забяспечыць факультэт высокакваліфікаваным навуковымі работнікамі і падняць якасць вучобы на вышэйшую ступень. Наша задача ў другім паўгоддзі — мабілізаваць масу студэнцтва на выдатнае выкананне прапрацоўваемых дысцыплін, змагацца за пяршынства ва універсітэце і вывесці факультэт у перадавыя.

і па некаторых семінарскіх занятках увесці хоць-бы ў форме вопыту неабавязковае наведванне практычных заняткаў, на якіх многія студэнты, не толькі выдатнікі, але і паспяваючыя на добра, часта нічога не атрымліваюць і толькі дарэмна трацяць час над перажоўваннем даўно вядомага. Няма чаго чакаць распараджэнняў з Наркомасветы, які, да рэчы, у гэтай галіне нічога не робіць.

Улічыўшы недахопы 1-га семестра, налепшым работу ў 2-м паўгоддзі, шырэй разгорнем рух выдатнікаў, прыдзем к XV гадавіне універсітэта з высокімі паказальнікамі.

—о—

У БАРАЦЬБЕ ЗА ПЕРАХОДНЫ СЦЯГ БДУ

У выніку праведзенай барацьбы за пераходны сцяг БДУ і рэалізацыі абавязкаў, узятых у сувязі з прамовай тав. **Сталіна** на нарадзе стаханаўцаў, хімічны факультэт дабіўся высокіх паказчыкаў як па бягучаму ўчоту, так і па заліковай сесіі.

Дзякуючы ўпартай рабоце студэнтаў і добраму кіраўніцтву трыкутніка, факультэт не даў ні аднаго паказчыка «дрэнна» і «вельмі дрэнна».

З выдатнікаў вучобы, якія асабліва ударна змагаліся за пераходны сцяг, трэба адзначыць: са студэнтаў — **Вальчэўскую** і **Конюшко**, з навуковых работнікаў— праф. Н. Ф. **Ермоленко**, які зараз з поўным правам атрымаў званне доктара хіміі, дацэнта нямецкай мовы тав. **ШКЛЯЕВУ** і выкладчыцу тав. **Шарамецеву**. Тав. **Шарамецева** давала дадатковыя лекцыі па нямецкай мове. У выніку значна павысіліся паказчыкі па гэтаму прадмету.

Студэнты хімфака павінны з такім-жа энтузіязмам узяцца за ліквідацыю непісьменнасці па беларускай мове, што з'яўляецца адзіным недахопам на факультэце.

ЭЛЕНТУХ.

ПЕРШАЯ ЗАЛІКОВАЯ

Першае паўгоддзе навучальнага года 1 курс гістарычнага факультэта закончыў зусім паспяхова. Навучальны план выканан поўнасцю. Поўнасцю закончана тры прадметы: гісторыя народаў СССР, палітычная эканомія і дыялектычны матэрыялізм. Поўнасцю прачытана патрэбная колькасць гадзін і па ўсіх астатніх прадметах.

У заліковую сесію ўвайшлі два надзвычай важныя прадметы: гісторыя народаў СССР і паліт-эканомія. Сесія паказала, што абсалютная большасць студэнтаў прышла ад сваёй першай заліковай сесіі ў поўнай меры надрыхтаванымі. Выкладчыкі і адміністрацыя факультэта выказалі поўнае задавальненне адказамі студэнтаў на заліках. Як недахоп першага паўгоддзя, трэба адзначыць недастатковае аўладанне нямецкай мовай і нізкую граматнасць па беларускай і рускай мовах.

Лепшай групай факультэта, па якой павінен раўняцца ўвесь універсітэт, з'яўляецца 2-я група. Тут атрымалі «выдатна» — 31,8 проц., «добра» — 48 проц. і толькі 18,2 проц. «пасрэдна» і ўсяго 4,2 проц. «дрэнна». Трыкутнік гэтай групы — прафорг **Савачкін**, стараста **Доўгаполаў** і комсамольскі арганізатар **Герман**— добра папрацавалі над арганізацыяй вучобы, і ў рэзультаце мы маем групу такіх выдатнікаў вучобы, як **Кучар, Фабрыкант, Савачкін.**

Першая група (трыкутнік: **Кавалевіч, Зенько, Кахаsuccі**) мае «выдатна»—27,1 проц., «добра» —29,2 проц., «пасрэдна» — 33,3 проц., «дрэнна» — 10,4 проц. Выдатнікі гэтай групы: **Какашынскі** і **Багданава.**

Крыху горш абстаіць справа з трэцяй групай (трыкутнік: **Собаль, Пунчык, Беляўскі**), дзе ёсць больш дрэнных адзнак і менш выдатных і добрых, але і ў гэтай групе ёсць выдатнікі: **Фурманец.**

Побач з добрымі паказчыкамі работы сесія ўскрыла і тых людзей, якія не маглі або не жадалі працаваць на працягу паўгоддзя і к сесіі прышлі непадрыхтаванымі. Сюды трэба аднесці такіх таварышоў, як **Маркаў** — комсамолец, скончыў рабфак, абодва заліковыя прадметы здаў на «дрэнна», **Горман К. Р.**—мае такую-ж падрыхтоўку і таксама здаў на «дрэнна»; **Тамашоў, Пашкевіч, Петрачэнка,** таксама не падрыхтаваліся да сесіі. Асобна трэба адзначыць **Т. Місуна**—член КП(б)Б, скончыў комвуз. Заліковыя прадметы ён ледзь «выцягнуў» на «пасрэдна», а безумоўна, меў магчымасць, добра папрацаваўшы, здаць залікі значна лепш.

Дэканату і студэнцкім арганізацыям трэба звярнуць на гэтых таварышоў належную ўвагу і дапамагчы ім пакончыць з «хвастамі», бо мінуў той час, калі людзі перапаўзалі з курса на курс на «чэсным слове», дацягвалі да дыпломнай работы і выходзілі з універсітэта зусім непадрыхтаванымі. Цяпер трэба працаваць, вучыцца, сур'ёзна і глыбока вучыцца. Бяздзейнікам не месца ў вышэйшай навучальнай установе!

Першае паўгоддзе студэнты 1 курса гістфака закончылі не дрэнна. У другім паўгоддзі трэба замацаваць поспехі першай заліковай сесіі і к канцу навучальнага года дабіцца яшчэ лепшых рэзультатаў.

Ф. КАНСТАНЦІНАЎ.

В. І. ЛЕНІН

НАМ НЕ ТРЭБА ЗУБРОЖКІ

Калі мы чуем нярэдка і сярод прадстаўнікоў моладзі, і сярод некаторых абаронцаў новай адукацыі нападкі на старую школу, што старая школа была школай зуброжкі, мы гаворым ім, што мы павінны ўзяць тое добрае, што было ў старой школе.

Мы не павінны браць з старой школы таго, калі памяць маладога чалавека абцяжарвалі бязмернай колькасцю ведаў, не дзевяць дзесятых непатрэбных і на адну дзесятую скажоных, але гэта не значыць, што мы можам абмежавацца комуністычнымі вывадамі і завучыць толькі комуністычныя лозунгі. Гэтым комунізма не створыш. Комуністам стаць можна толькі тады, калі абагаціш сваю памяць веданнем усіх тых багаццяў, якія выпрацавала чалавецтва.

Нам не трэба зуброжкі, але нам трэба развіць і ўдасканаліць памяць кожнага навучаючагася веданнем асноўных фактаў, бо комунізм ператворыцца ў пустату, ператворыцца ў пустую вывеску, комуніст будзе толькі простым хвастуном, калі не будуць перапрацаваны ў яго сазнанні ўсе атрыманыя веды. Вы павінны не толькі ўсвоіць іх, але ўсвоіць так, каб адносіцца да іх крытычна, каб не заграмаджваць свайго розуму тым хламам, які не патрэбен, а абагаціць яго веданнем усіх фактаў, без якіх не можа быць сучаснага адукаванага чалавека.

Калі комуніст уздумаў-бы хвастацца комунізмам на падставе атрыманых ім гатовых вывадаў, не выконваючы сур'ёзнейшай, труднейшай, вялікай работы, не разабраўшыся ў фактах, да якіх ён абавязан крытычна адносіцца, такі комуніст быў-бы вельмі сумны. Такое верхаглядства было-б рашучым чынам губіцельна. Калі я ведаю, што ведаю мала, я дабіюся таго, каб ведаць больш, але калі чалавек будзе гаварыць, што ён комуніст, і што яму не ведаць нічога не трэба цвёрдага, то нічога падобнага на комуніста з яго не выйдзе.

Весела і радасна правядзем канікулы

Вучоба першага паўгоддзя закончылася. Два тыдні адпачынку атрымліваюць студэнты, прафесары, выкладчыкі. Гэты час павінен быць скарыстан для сапраўды культурнага адпачынку, для умацавання здароўя, для яшчэ больш глыбокага азнаямлення з вялікімі будвамі нашай соцыялістычнай радзімы.

Рэктарыят, партком, прафком і камітэт комсамола намецілі правесці рад культурна-выхаваўчых і фізкультурна-аздараўленчых мерапрыемстваў. Так 24 студзеня будзе праведзен у біялагічным корпусе канцэрт-бал для выдатнікаў вучобы. На бал запрошаны маладыя стаханаўцы завода «Большэвік».

За час канікул будзе праведзена пяць вечароў культурнага адпачынку для студэнтаў і навуковых работнікаў. Будуць прагледжаны «Канец дружбы» ў БДТ-1, «Роз-Мары» ў аперэце, «Тарцюф» у Траме і праслухан сімфанічны канцэрт у радыё-тэатры. (Адказныя: Мельнічонак і Пунчык).

У інтэрнатах галоўнага корпуса, Нова-Мясніцкай, Школьнай і Студэнцкай вуліцах адкрываюцца бібліятэчкі са спецыяльна-падабранай мастацкай літаратурай. (Адказныя: Зарэцкі і Перапецкі).

Арганізоўваюцца экскурсіі: на завод імя Варашылава, у Музей рэвалюцыі, у гістарычны музей, у дом, дзе адбываўся першы з'езд РСДРП. (Адказныя: Элентух і Пракаповіч).

1 лютага буде праведзена масавая лыжная вылазка ў падшэфны калгас імя Войкава з удзелам 100 чалавек студэнтаў. (Адказныя: Кучар і Жыхавец).

З 23 па 29 студзеня праводзяцца спартыўныя спаборніцтвы па лыжах, каньках, хакею і іграх. (Адказныя: Косар і Кучар.

У часе канікул будзе праведзен шахматны турнір з шахматыстамі політэхнічнага інстытута. (Адказныя: Камянецкі і Савіцкі).

25 студзеня 20 чалавек выдатнікаў вучобы едуць на экскурсію ў Маскву і 10 чалавек на Днепрагрэс.

У Ждановіцкі дом адпачынку накіроўваецца 58 студэнтаў з ліку лепшых ударнікаў і выдатнікаў вучобы і адзін чалавек на курорт.

6 лютага будзе праведзен ваенізаваны паход на лыжах у Ждановічы да адпачываючых там студэнтаў БДУ. (Адказныя: Косар і Кучар).

АДПАЧНУ ДОБРА

Пасля напружанай работы я думаю добра адпачыць. Вучобу першага семестра я закончыў на «выдатна».

Свой адпачынак я правяду разумна і культурна. Буду сістэматычна (штодзенна па 1—2 гадзіны) займацца лыжным спортам, прачытаю не менш 4-х кніг мастацкай літаратуры, буду іграць у шахматы і даміно.

За час канікул я распрацую матэрыялы VI кангрэса Комуністычнага Інтэрнацыянала Моладзі.

Студэнт II к. геафака
МАРМАЛЕЎСКІ.

—о—

РЭКАМЕНДУЕМ

Павышэнне свайго культурнага ўзроўню, барацьба за культурны быт — з'ўляецца важнейшай задачай кожнага студэнта.

Наш студэнт павінен сістэматычна чытаць лепшыя мастацкія творы класікаў заходняй, рускай і беларускай літаратуры, лепшыя творы сучаснай літаратуры народаў СССР.

Рэкамендуем наступную літаратуру:

1. **Шэкспір** — «Венецианский купец».
2. **Гёте** — «Фауст».
3. **Шыллер** — «Коварство и любовь».
4. **Гейне** — «Германия»
5. **Бальзак** — «Крестьяне».
6. **Ролан** — «Жан-Крыстоф».
7. **Сінклер** — «Джим-Хигинс».
8. **Барбюс** — «Огонь».
9. **Пушкін** — «Евгений Онегин», «Капитанская дочка».
10. **Чэрнышэўскі** — «Что делать».
11. **Герцэн** — «Былое и думы».
12. **Л. Толстой** — «Война и Мир», «Анна Каренина».
13. **Чэхаў** — «Вишневый сад».
14. **Горкі** — «Мать», «Клим Самгин».
15. **Фурманаў** — «Чапаев».
16. **Шолахаў** — «Поднятая целина».
17. **Новікаў-Прыбой** — «Цусима».
18. **Шагінян** — «Гидроцентраль».
19. **Астроўскі** — «Как закалялась сталь».
20. **Аўдзеенка** — «Я люблю».
21. **Эрэнбург** — «День второй».
22. **Кузьма Чорны** — «Трэцяе пакаленне».
23. **Галавач** — «Праз гады».
24. **Янка Купала** — «Над ракой Арэсай».

ФІЗКУЛЬТУРА НА ПЕРШЫМ ПЛАНЕ

У часе канікул буду кожны дзень займацца фізкультурай, катацца на каньках і лыжах, а таксама буду чытаць мастацкую літаратуру. Рыхтуючыся да залікаў, я не паспеў прапрацаваць даклад тт. **Молатава і Межлаука** на сесіі ЦВК СССР. На канікулах думаю ўсё гэта прапрацаваць.

Студэнт II курса геафака
НОВІКАЎ.

—о—

Буду чытаць мастацкую літаратуру

За канікулы думаю добра адпачыць і падрыхтавацца к пісанню дыпломнай работы. Думаю прачытаць з мастацкай літаратуры: «Коварство и любовь», — Шыллера, «Поднятую целину» — Шолахава, «Цусиму» — Новікава-Прыбоя.

На канікулы наведаю не менш 4-х разоў кіно. Буду штодзенна рабіць лыжную вылазку.

Студэнт IV курса матэматыкаў

ЗАГОРСКІ.

***

За час зімовага адпачынку абавязкова прачытаю поўны збор твораў **Мальера** і «Дон-Кихот» — Сервантэса.

Студэнт II-га курса гістфака
МЕЛЬНІЧОНАК.

Першую заліковую здаў на „выдатна"

Роўна пяць год аддзяляе мяне ад сярэдняй школы. За гэты час прышлося многа папрацаваць на педагагічнай, адміністрацыйнай і ваеннай работах. Ва універсітэт паступіў у 1935 годзе, адразу-ж па звальненні з радоў РСЧА.

У першыя часы вучоба паказалася даволі труднай. Прыходзілася вельмі многа працаваць над матэрыялам, асабліва над першакрыніцамі.

У часе падрыхтоўкі да заліковай сесіі я разам са студэнтам **Савачкіным** увесь матэрыял паўтарыў па падручніку, разабраўся па праграме, адначасова скарыстаў канспект лекцый. Усе незразумелыя пытанні дэтальна высвятляў на прасемінарскіх запятках і кансультацыях. У выніку першую заліковую сесію па гісторыі народаў СССР і па палітэканоміі мы здалі на «выдатна».

На працягу першага паўгоддзя прыходзілася працаваць вельмі напружана, бо, акрамя вучобы, я кірую комсамольскай палітшколай.

Студэнт 1 к. гістфака
СЦЕПАНЕНКО.

ПОСПЕХІ У ВУЧОБЕ ЗАМАЦУЕМ НА ПРАКТЫЧНАЙ РАБОЦЕ

Узятыя ў адказ на прамову тав. **Сталіна** абавязацельствы 4-ы курс матэматыкаў выканаў. З 32 студэнтаў курса выдатнікаў 9 чалавек, на «выдатна» і «добра» далі 20 чалавек. Праведзена вялікая работа па літаграфіраванні канспекта курса вышэйшай геаметрыі, чытаемага акадэмікам **Брустыным.** Асабліва трэба адзначыць зацікаўленасць у гэтай справе тав. **Рыўкіна, Пікуса** і **Камісарука.**

Усе гэтыя поспехі ў вучобе абязуемся замацаваць на практычнай рабоце пасля выпуску.

ЗАГОРСКІ.
ГРАКОВЕЦ.

НА ПАРОЗЕ РАЗВІТАННЯ

Вучэбная праграма закончана. Чацверты курс на парозе сканчэння універсітэта. Праўда, у файэ фізічнага корпуса не грымяць літаўры. Пад шклом жаўцеюць яшчэ неастыўшыя ад подыху рэчаіснасці расклады заняткаў, спісы студэнтаў, выклікі ў дэканат і загады з папярэджаннямі.

Чатырохгадовая вучоба пройдзена шырока і дзелавіта. У аўдыторыях, лабараторыях, пакоях інтэрната і чытальні, устаўленай пальмамі і фікусамі, адлюстроўваліся праменні будучага. Гэта былі гарачыя і шчаслівыя дні. Яны авеяны поспехамі і часовымі няўдачамі, перамогамі і ростам, высокім і нізкім узлётам.

Як прыемна ўспомніць цяпер пражытае! Нам сталі знаёмы суровыя партрэты Лагранжа, Дэкарта, Эйлера. У наш быт увайшлі крытыка штодзенкі і ведамасці на атрыманне стыпендыі... Цікавымі сталі і будні. Цікавымі сталі і людзі.

У дзень здачы ленінізма фізік **Нікалаенкаў,** глыбока насунуўшы зімовую шапку, спакойна хадзіў па універсітэцкім двары, трымаючы пад адной пахай кілограм хлеба, а пад другой — «хрыстаматыю» Быстранскага...

У матэматыка **Калачова** не мала клопатаў: здаць залікі, пабыць у доме адпачынку і сабраць сяброўскія ўзносы. У **Кантаровіча** галоўнае — неабмежаваных маштабаў акуляры. Адсюль адпаведная сур'езнасць і шырокі размах у працы. Але не трэба думаць, што акуляры ў рагавой аправе з'явіліся крыніцай яго выдатнай акадэмпаспяховасці. Апошняя — вынік агромнай работы над сабой. У жыцці Колі **Маніса** перманентныя паражэнні на фронце завязвання гальштука. Кансультаваў увесь пакой. Не памагло. На ўсіх астатніх франтах—перамогі. Цэлы рад іншых таварышоў зрабіліся даволі прыкметнымі асобамі. Дыпломніца **Нісневіч** паспяхова займаецца кампазітарскай дзейнасцю, як студэнтка кансерваторыі. Зяма **Райхман** са сваім кларнетам адыгрывае не мала важную ролю ў духавым аркестры. Паэтычную дзейнасць на факультэце прадстаўляе **Небосеў...**

І вось мы сядзім цеснай, дружнай сям'ёй. На нашых тварах радасная ўсмешка і звонкая песня з «Веселых ребят».

Мы знаходзімся цяпер у паласе выканання дыпломных работ. Мы хочам іх выканаць таксама «добра» і «выдатна», як і ўсю вучэбную праграму.

Універсітэт даў нам марксісцка-ленінскую аснову для будучай працы.

Мы навучыліся дружна працаваць калектывам. У нас развіўся мастацкі густ не толькі да гармошачнай полькі і танцаў на пляцоўцы галоўнага корпуса. Мы добра разбіраемся ў Маякоўскім і Шолахаве, Астроўскім і Ал. Толстом. Маем уяўленне аб жывапісі, кіно і тэатры.

І так, IV курс на парозе сканчэння вучобы. Праўда, яшчэ не грымяць літаўры і ў файэ корпуса адсутнічае джаз. Але праўда і тое, што чатырохгадовы перыяд вучобы быў радасным і шчаслівым перыядам у нашым жыцці.

П. ВАТМАН.

Вынікі праверкі граматнасці

ЛІЧБЫ І ФАКТЫ Б'ЮЦЬ ТРЫВОГУ

Граматнасць—аснова, без якой не можа быць культурнага чалавека. Праведзеная праверка граматнасці студэнтаў універсітэта па беларускай мове дала зусім незадавальняючыя вынікі. З усяго ліку студэнтаў БДУ—911 чалавек—толькі 3 чал. напісалі праверачную дыктоўку на «выдатна», на «добра» 56 чал.—6,1 проц., на «пасрэдна»—323 чал.—35,5 проц, на «дрэнна»—297 чал,—32,6 проц., на «вельмі дрэнна» 160 чал.—17,6 проц. і зусім не з'явіліся на праверачную дыктоўку,—72 чал.—7,9 проц.

Калі ўзяць вынікі праверкі граматнасці студэнтаў па асобных факультэтах, то атрымліваецца наступнае:

Па хімфаку атэставана на «добра» толькі 19 чал.—9,5 проц., на «пасрэдна» 85 чал.—42,5 проц., на «дрэнна» і «вельмі дрэнна» 84 чал.—42 проц.; не з'явілася 12 чал.—6 проц. Асабліва дрэнна напісалі: **Канаваленка**—31 памылка, **Наумчык**—19 памылак.

Па фізмату атэставана на «добра» 23 чал.—8,5 проц., на «пасрэдна» 88 чал.—32 проц., на «дрэнна» і «вельмі дрэнна» 129 чал.—47 проц., не з'явілася 33 чал.—12,6 проц.

Вельмі дрэнна напісалі **Куц** (IV курс)—37 памылак, **Рудзінскі** (I курс)—33 памылкі, **Дваржэцкі** (II курс)—33 памылкі, а студэнт **Тумас** (III курс), каб пазбегнуць памылак умудрыўся прапусціць у дыктоўцы 47 слоў.

Па біяфаку атэставана на «выдатна» 1 чал. (Фрыд, IV к.) на «добра» 9 чал.—5 проц., на «пасрэдна» 61 чал.—36 проц., на «дрэнна» і «вельмі дрэнна» 92 чал.—52,4 проц; не з'явілася 11 чал.—6 проц. Зусім дрэнна напісалі **Шульман** (I к.)—39 памылак **Навіцкі** (I к.)—35 памылак, **Ліўшыц** (I к.)—27 памылак.

Па геафаку напісалі на «выдатна» 1 чал. **(Дабравольскі),** на «добра»—1 чал., на «пасрэдна» 58 чал.—39 проц., на «дрэнна» і «вельмі дрэнна»—79 чал.—52,5 проц.; не з'явілася 5 чал. Асабліва бязграматна напісаў **Зміцер** (II к.)—39 памылак.

Самыя горшыя вынікі мае гістарычны факультэт, дзе на «выдатна» напісаў 1 чал. **(Млецін,** I к.), на «добра»—8 чал.—6,4 проц., на «пасрэдна» 31 чал.—25 проц., на «дрэнна» і «вельмі дрэнна» большасць студэнтаў—73 чал.—58,8 проц.; не з'явілася 11 чал.—9 проц. З студэнтаў II к. на «добра» напісалі толькі 2 чал. (**Бандаровіч** і **Герман**). Зусім бязграматна напісалі **Дзягін** (II к.)—45 памылак, **Пpановіч** (II к.)—45 памылак, **Лапуноу** (II к.) — 43 памылкі, **Місун** (I к.)—39 памылак.

Такое становішча з граматнасцю надалей нецярпіма. Неабходна зараз-жа павесці рашучую барацьбу з бязграматнасцю студэнтаў. Трэба арганізаваць гурткі па вывучэнню беларускай граматыкі і правапісу. Кожны студэнт павінен самастойна і пры таварыскай дапамозе другіх студэнтаў узяцца за глыбокае вывучэнне беларускай мовы. З бязграматнасцю трэба раз назаўсёды пакончыць. Ніякай скідкі, ніякай амністыі на «пролетарскае паходжанне» няграматным студэнтам быць не можа.

Людзі, якія не авалодваюць усімі дасягненнямі мастацкай літаратуры, культурнасцю мовы і бязграматна пішуць, не могуць быць высока-кваліфікаванымі кадрамі, не могуць быць культурнымі людзьмі.

БОНДАРАЎ.
ГАНЧАРОЎ.

—о—

АБ ПРАЦЫ АСПІРАНТУРЫ

На сёнешні дзень пры Беларускім дзяржаўным універсітэце налічваецца 26 чал. аспірантаў, з якіх 8 чал. павінны ў гэтым годзе абараняць дысертацыі на ступень «кандыдата навук». Напісанне дысертацыі—надзвычай адказная задача аспіранта. Гэта трэба помніць не толькі аспіранту, але і дырэкцыі, якая павінна зараз-жа праз навуковых работнікаў праверыць усю працу аспірантаў па выкананню дысертацыйных работ.

Асноўным недахопам у рабоце аспірантаў з'яўляецца тое, што да гэтага часу з боку кіраўніцтва не было канкрэтнай праверкі, як працуюць усе аспіранты, не было ніводнага вытворчага пасяджэння, не заслухоўваліся справаздачы навуковых работнікаў, адказных за падрыхтоўку аспірантаў. Не ўсе аспіранты (асабліва I к.) маюць індывідуальныя планы.

Вельмі дрэнна абстаіць справа з дысертантамі-фізікамі, якія да да гэтага часу працуюць над дысертацыямі без кіраўнікоў. Таксама трэба адзначыць, што мясцком кіруе аспірантамі кампанейскі, у выніку чаго аспірантура не адчуваецца ў жыцці універсітэта. Некаторыя аспіранты на працягу двух год свайго навучавня не выконвалі ніякай грамадскай работы.

Усё гэта гаворыць за тое, што працу аспірантуры трэба перабудаваць, трэба ўзмацніць кіраўніцтва, і скласці ўсе ўмовы для работы аспірантаў.

БУДКЕВІЧ.
ЦІХАНОВІЧ.

Менск, друкарня «Звязды». Тыраж 1.000 экз. Уп. Галоўлітбела № Г—4631. Адказны рэдактар: РЭДКАЛЕГІЯ.